

Regeringskansliet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar

Er beteckning: Ju2025/01974

Sammanfattning

Länssstyrelsen avstyrker förslaget att det införs en särskild lag om återkallelse av permanent uppehållstillstånd. Vi avstyrker förslaget utifrån de förvaltningsrättsliga grundprinciperna om att inte ändra gynnande förvaltningsbeslut. Vi avstyrker också utifrån förslagets konsekvenser vad gäller tilliten till samhällets institutioner, sammanhållningen i länet, människors möjligheter till integration och länets kompetensförsörjning.

Länssstyrelsen vill därutöver framhålla vikten av att se över hur förslaget i det här betänkandet förhåller sig till, och påverkas av, andra lagförslag inom politikområdena migration och asyl samt integration.

Kapitel 3 Rättsliga utgångspunkter och vissa överväganden

Utredningen föreslår att positiva förvaltningsbeslut om permanenta uppehållstillstånd återkallas. Länssstyrelsens bedömning är att det enligt förvaltningsrättsliga grundsatser – som kommer till uttryck i lag, praxis och doktrin – anses gälla att ett gynnande beslut i ett ärende som gäller en rätt till förmån av personlig eller ekonomisk art som huvudregel inte kan återkallas av beslutsmyndigheten.

De centrala förvaltningsrättsliga principerna – legalitet, proportionalitet och objektivitet – är sedan länge centrala i svensk rätt. Enligt regeringens proposition 2016/17:180 "En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag" fastställs grunderna för att en god förvaltning är legalitet, objektivitet och proportionalitet, vilket kommer till uttryck i 5 § förvaltningslagen.

Legalitetsprincipen brukar vidare framhållas som ett skydd mot en nyckfull och godtycklig maktutövning från det allmännas sida. Den är en av de principer som anses känneteckna en rättsstat och tillmäts en avgörande vikt i EU:s rättssystem liksom i Europakonventionen. Legalitetsprincipen är inte enhetligt definierad men brukar vanligtvis uppfattas som ett krav på att ingripanden mot enskilda ska ha ett klart författningsstöd. I denna betydelse är legalitetsprincipen också grundlagsfäst genom den i 1 kap. 1 § regeringsformen intagna bestämmelsen om att "den offentliga makten utövas under lagarna".

Med hänvisning till ovanstående instämmer Länsstyrelsen i det särskilda yttrandet i utredningen från advokat Emelie Jörwall att omständigheten att återkalla ett permanent uppehållstillstånd står i strid med de gällande principerna ovan.

Kapitel 5 En särskild lag om återkallelse av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att det införs en särskild lag om återkallelse av permanent uppehållstillstånd. Vi avstyrker förslaget utifrån de förvaltningsrättsliga grundprinciperna om att inte ändra gynnande förvaltningsbeslut. Vi avstyrker också utifrån förslagets konsekvenser vad gäller tilliten till samhällets institutioner, samanhållningen i länet, människors möjligheter till integration och länets kompetensförsörjning.

Länsstyrelsen vill särskilt uppmärksamma förslagets påverkan på vidarebosatta (kvotflyktingar). Vår bedömning är att det finns ett särskilt åtagande i mottagandet av kvotflyktingar. Vidarebosättningen når individer som befinner sig i ett utsatt läge i flyktingläger och Sverige har agerat aktivt för att ta emot dessa individer. Stålltiden till att förstå det nya landet och uppnå självförsörjning är också ofta längre för vidarebosatta.

Kapitel 6 återkallelse av permanenta uppehållstillstånd

Avsnitt 6.2 Åtgärder för att förmå vissa utlänningar att vilja bli svenska medborgare

Enligt utredningens direktiv ska utredningen se över hur vissa utlänningar som har permanent uppehållstillstånd i stället ska förmås att bli svenska medborgare. Enligt Migrationsverkets statistik omfattas med säkerhet cirka 98 000 personer av utredningens förslag (varav ca. 9 000 barn). För ytterligare cirka 87 000 personer (varav ca. 7 800 barn) krävs att Migrationsverket går igenom varje ärende manuellt. Av den första gruppen på cirka 98 000 gör utredningen bedömningen att cirka 35 000 kan bli medborgare. Länsstyrelsen konstaterar att det är en relativt liten andel som bedöms kunna bli medborgare.

Länsstyrelsen konstaterar också att vissa personer inte har möjlighet att bli medborgare eftersom de inte kan styrka sin identitet, eller göra sin identitet "sannolik" i den grad som krävs. Migrationsverket godkänner exempelvis inte identitetshandlingar från Somalia och Afghanistan vid beslut om medborgarskap. Även andra grupper kan få svårt att nå upp till kraven för medborgarskap, exempelvis personer med funktionsnedsättning och äldre.

Kapitel 8 följdfrågor

Avsnitt 8.5

Vi delar utredningens ståndpunkt att förslaget om det genomförs medför ett behov av informationsinsatser som på ett betydande sätt går utöver det som normalt sker vid regeländringar. Framför allt då det kommer krävas att den enskilde på egen hand agerar för att tillvarata sina rättigheter.

Kapitel 10 Konsekvensanalys

Förslaget innebär en retroaktiv lagstiftning där staten ändrar ett gynnande beslut för den enskilde. Länsstyrelsens bedömning är att detta riskerar att minska tilliten till samhällets institutioner och tilltron till rättssystemet.

Utredningen slår fast att Sverige står inför stora utmaningar med ett växande utanförskap. Förslaget riskerar dock att bidra till skapandet av ett annat slags utanförskap, då en grupp människor under en längre tid kan komma att leva i landet utan samma demokratiska rättigheter som övriga invånare. Det finns därutöver en risk att även människor med utländsk bakgrund som inte omfattas av förslaget känner sig oönskade. Detta kan i förlängningen påverka sammanhållningen i länet.

Länsstyrelsens bedömning är att förslaget riskerar att motverka det integrationspolitiska målet "att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen". I motsats till utredningens bedömning är Länsstyrelsens erfarenheter från länet att permanenta uppehållstillstånd är bättre för integrationen än tillfälliga. Detta eftersom både barn och vuxna blir mer motiverade att bli en del av sitt nya land om de vet att de får stanna.

Länsstyrelsen anser att det i den fortsatta beredningen finns behov av fördjupade analyser av förslagets konsekvenser för barn och utifrån jämställdhet. Utredningen uppmärksammar att tillfälliga uppehållstillstånd riskerar att leda till ökad ohälsa, särskilt för barn och kan påverka barns utveckling negativt. Som utredningen påpekar kommer vissa barn att behöva lämna landet, medan andra barn kan komma att leva i Sverige under många år med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Vi vill särskilt uppmärksamma barns utsatthet om familjer splittras. Länsstyrelsen instämmer vidare i utredningens bedömning att lagen – även om den är könsneutral – riskerar att drabba kvinnor i högre utsträckning än män eftersom andelen utrikes födda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden är större än andelen bland utrikes födda män.

Förslaget i utredningen kan också påverka möjligheterna att klara den framtida kompetensförsörjningen i länet. Redan nu är både privata och offentliga aktörer i länet beroende av utrikes födda för att klara kompetensförsörjningen. Förslaget kan också få konsekvenser för kompetensförsörjningen på längre sikt på grund av Sveriges demografiska utveckling med en ökande andelen äldre.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen vill betona vikten av att se över hur förslaget i det här betänkandet samverkar med andra lagförslag inom området.

Exempelvis kan förslaget i det här betänkandet påverka effekterna av förslagen i nedanstående utredningar, promemorior och lagrådsremisser:

- *SOU 2025:1 Skärpta krav för svenskt medborgarskap*
- *Promemorian Självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap*
- *Utredningen om Återkallelse av medborgarskap i vissa fall*
- *SOU 2025:33 Skärpta och tydligare krav påandel för uppehållstillstånd*
- *SOU 2025:95 Skärpta villkor för anhöriginvandring*
- *SOU 2025:53 Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för nyanlända och icke-medborgare*
- *Betänkandet från 2023 års fri- och rättighetskommitté*
- *Förslagen i lagrådsremissen om Nya regler för arbetskraftsinvandring*
- *De tre betänkandena från Utredningen om en målstyrd integrationspolitik*

Sammantaget gör alla dessa förslag och processer att det är svårt att överblicka de samlade konsekvenserna av varje enskilt förslag. Vi vill därför påtala vikten av att systematiskt göra analyser samt följa upp konsekvenser och effekter av de regeländringar som genomförs.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med integrationsutvecklaren Birgitta Guevara som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjuristen Brita Rustad Karlsson, enhetschefen Pia Falck och avdelningschefen Sandra Brantebäck medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.